

Ročník: 94

číslo: 41

12. října 2014

Cena: 8 Kč

Český zápas

Týdeník Církve československé husitské

*„Zvednu kalich spásy a budu vzývat Hospodinovo jméno.“ (Žalm 116,13)
Latinský nápis na náhrobku v Chrudimi*

EDITORIAL

Vážení čtenáři, číslo před vámi je věnováno eucharistii. Letošní rok se totiž nese ve znamení oslav 600. výročí obnoveného vysluhování večeře Páně podobojí způsobou. Číslo proto zpracovává téma eucharistie z řady úhlů pohledu, a čtenář tak najde poučení v teologickém i historickém smyslu.

Co můžeme udělat jako přístupující k večeři Páně my? U liturgicky zaměřených církví, jako je ta naše, předpokládá večeře Páně nanejvýš zodpovědnou přípravu.

Připomeňme z Farského liturgie přípravné modlitby, písně, doznání hříchů, tužby, evangelní čtení, kázání a vyznání víry, chvalozpěv, modlitbu Páně a další a další. Umožni nám zařadit se mezi ty, „kteříž se tak pobožně a náležitě, s mnohým a bedlivým sebe zkoušováním způsobují, a což na nich jest, připravují“.

A tak, abychom „v Krista vštípení i k tělu jeho připojení byli“ a aby nastalo „pravé sjednocení a současné Krista Pána“ i „jedněch s druhými“, odevzdáme Pánu Bohu, zatím alespoň v představě – prostřednictvím duchovního, vysluhujícího večeři Páně – sebe sama.

Ať jeho ruce, spolu s oplatkou, rozlámou, také alespoň v představě, spolu s našimi schopnostmi, neschopnostmi, přednostmi, poutanostmi, ctnostmi i hříchy nás samé. Naše ego.

A co se má dít a děje potom?

Bud' vůle tvá.

Amen. Přijď, Pane Ježíši.

LA

Týdeník Církve československé husitské
Vydává: Ústřední rada Církve československé husitské, Wuchterlova 5, 166 26 Praha 6
Vedoucí redaktorka: ThDr. Klára Břeňová,
Redaktoři: PhDr. Václav Drašnar,
Mgr. Ervín Kukuczka, Milan Udržal, grafik
Šéfredaktorka Cesty: Mgr. Jana Krajčířiková
Tel. redakce: 220 398 107;
e-mail: cesky.zapas@ccsh.cz
Tisk: Grafotechna
Distribuce a reklama: A.L.L. production s. r. o.,
F. V. Veselého 15, 190 00 Praha 9, tel. 234 092 866,
e-mail: martina.machackova@predplatne.cz
Redakce si vyhrazuje právo na úpravu a krácení příspěvků.
Předplatné: F. Brynych, tel.: 220 398 117,
e-mail: frantisek.brynych@ccsh.cz

ZE ŽIVOTA CÍRKVE

Trocnov před bohoslužbou

Trocnovské slavnosti

Polní bohoslužbou CČSH zahájili 20. září pražský biskup, br. David Tonzar a plzeňský biskup, br. Filip Štojdrl tradiční Trocnovské slavnosti. Celodenní akci v trocnovském areálu u Borovan organizoval Jihočeský kraj, Pražská diecéze CČSH, Jihočeské muzeum, město Borovany, Sbor dobrovolných hasičů a mnoho dalších k 590. výročí úmrtí hejtmána Jana Žižky z Trocnova.

• Zeptali jsme se bratra biskupa Tonzara, který se na přípravě akce podílel, jak vznikla, jaký byl její průběh a jak ji hodnotí?

Cíl slavnosti se zrodil u „duchovního“ otce celé akce, „bratra“ Václava Žižky, předsedy Spolku dobrovolných hasičů. Starosta města Borovany Stanislav Malík, kterého známe ze Sdružení českých a německých měst, pak navrhl kontaktovat naši Pražskou diecézi CČSH. S bratrem biskupem Štojdlem jsme se poté domluvili na společném vedení Polní bohoslužby podle liturgie naší církve a 20. 9., tedy s předstihem k výročí úmrtí velkého hejtmána 11. 10. 1424, jsme se sešli na trocnovské louce společně s duchovními a mnoha laiky budějovického vikariátu, včetně zástupců našeho Nazeretu, ale také se selskou jízdou ze Strakonice, současným hejtmánem Jiřím Zimolou, (díky němuž nebyl trocnovský areál vydán před třemi lety do soukromých rukou), dále s bývalým hejtmánem a současným poslancem panem Zahradníkem, již zmíněným starostou města Borovany Stanislavem Malíkem, ředitelem Jihočeského muzea p. Františ-

kem Štanglem, vynikajícím historikem profesorem Čornejem i se stovkami představitelů „zástupců“ polních husitských vojsk s vozovou hradbou, sboru dobrovolných hasičů, šermířských skupin a putníků z celých Čech. (Měl jsem velkou radost, že nás přijela z Týnce nad Sázavou podpořit i naše sestra „sekretářka“ Miluška Krejzarová s vnukem Ondrou.)

• Bratře biskupe, jak celý den probíhal? Neměli také organizátoři obavu zahajovat celou akci husitskou bohoslužbou?

Musím říci, že organizace byla vynikající. S obavou se mi svěřil bratr Václav Žižka po bohoslužbách. Měl strach, aby nevěřící bohoslužbu přijali, aby ji přijali i členové jiných denominací. A podařilo se. Musím říci, že účastníci bohoslužby pod širým nebem, což zažíváme v posledních letech jen vždy v červnu na Sázavě, jsou dojata a pomyslný „chrám“ přírody otevírá novou hloubku prožitku Božího slova i svátosti večeře Páně.

• Bratře biskupe, a jaké texty jste zvolil pro kázání, bylo těžké se s nimi vyrovnat? Vždyť stále v mnohých lidech přežívá představa Žižky jako vyvrhele, neřkuli zločince?

Kazatelský cyklus naší církve na památný den výročí smrti hejtmána husitských vojsk texty nemá. Bratr Jan Žižka byl v prvé řadě věřící křesťan, rytíř, ale především člověk, který následoval Krista. Ze starozákonní doby ho lze přirovnat k Jozuovi, k makabejskému bojovníku. Opětovně jsem si při přípravě

prečetl dílo bratra Sakaře: „Jan Žižka, náš bratr věrný“, ale také sborníky z Liberce a ze Sutoměře, kde naše církev úmrtí Jana Žižky též připomíná, i článek Karla Čapka z Lidových novin z října 1924, z něhož jsem uvedl malou citaci: „Nejsme nehrdinský národ, ale máme jakousi náklonnost omlouvat se pokorně za to, že jsme si tu a tam dovolili být mužsky stateční,“ a nakonec jsem odvažně, ale s velkou jistotou zvolil texty, které jsou předepsány letošní památce J. A. Komenského. 1. čtení: Příklad 3,1-7 (Můj synu, na mé učení nezapomínej, at tvé srdce příkazy mé dodržuje...), 1. K 3,5-11 (Kdo je Apollós, kdo Pavel ... já zasadil, Apollós zaléval, ale Bůh dal vzrůst), Mt 13,43-52 (Království nebeské a jeho hledání).

Žižkovi nešlo o vítězství pro jeho vlastní čest a slávu. Vyrůstal v době Nového Jeruzaléma Karla IV., v době kázání Matěje a Janova, Milíče z Kroměříže

Br. biskup Štojdl a br. biskup Tonzar před polní bohoslužbou v Trocnově

Bratr biskup Tonzar s duchovním otcem Slavností panem Václavem Žižkou (uprostřed) a zvukařem

v době, která volala po nápravě zpronevěřilé části církve. Když čteme jeho vojenský řád, vidíme, že Žižka nezapomínal na učení a příkazy Boží. Žižka bojoval o věčný život a o svobodné hlásání Božího slova. Uvědomoval si svou pozici i své poslání... jen Bůh dává vzrůst, my jsme jen služebníci na Boží vinici. Pokusil jsem se účastníkům bohoslužby ukázat, že Milíč, Hus, Žižka, Chelčický i Komenský jsou křesťané, svědci Páně, kteří hledali a pomáhali nalézat cestu Hospodinovu pro mnohé, kteří ji ještě nenalezli nebo ztratili. Každý z nás hledá a nalézá, někdo jde po cestě Husově, jiný spíše po cestě Žižkově, podstatné je že všichni jdeme ke Kristu, jeden rozsévá, druhý zalévá, ale jen Hospodin dává vzrůst.

• Jaký byl další program slavnosti?

Poutavě se svou réterskou dovedností spojenou s vynikající erudiicí promluvil o hejtmanu Žižkovi profesor Petr Čornej, který se také již před několika lety s prof. Františkem Šmahelem aktivně zúčastnil před-

nášek na kurzu Husova institutu teologických studií „Historie – paměť národa“ v Železně Rudě a v Brně. Následovalo kladení věnců, představení selské jízdy, loutkové divadelní představení a na závěr odpoledne i představení husitské bitvy s tradiční vozovou hradbou.

• S jakými pocity jste z Trocnova odjžděl?

Snad mohu hovořit i za bratra biskupa Štojdl, že se celý den na Trocnově stal dobrou vzpomínkou. Došlo k přeznačení

Václav Žižka jako Jan Žižka s hejtmánem Jiřím Zimolou

povinných shromáždění na Trocnově, kterých jsem se jako dítě i student gymnázia vždy v říjnu účastnil. Došlo ke kázání Božího slova i pro lidi, kteří ho nikdy neslyšeli, a ano, byla i zábava a i to k životu v přiměřené míře patří.

Závěrem bych jen rád ještě zmínil, že věřím v žijící odkaz Husův, Žižkův, Chelčického i Komenského a že v naší historii zůstane bratr Jan Žižka z Trocnova zapsán především jako symbol vítězného ochránce víry, křesťanství i svobody Českého státu, proti zvlí a násilí.

Za rozhovor poděkoval Václav Balek

VIII. sněm církve

Ve dnech 17. – 18. října se bude v prostorách Husova sboru a budovy ústředí naší církve v Praze 6-Dejvicích konat 6. zasedání VIII. sněmu církve.

Sněmu bude předcházet generální synoda duchovních. Do programu zasedání sněmu, který začíná v pátek bohoslužbou v 15 hodin, bylo zařazeno sedm návrhů, které prošly v předcházejících letech celocírkevní diskuzí: *Stručný komentář k Základům víry ČČSH a některým jejich formulacím, Služby v církvi, Církev československá husitská ve vztahu k ekumeně, Agenda II. a III. část, Pastorační*

pravidla ke svátostem a Kárný řád Církve československé husitské.

V chodbě ke sboru budou mít účastníci sněmu možnost prohlédnout si výstavu *Svíte jako hvězdy*, která představí osobnosti Církve československé (husitské) v období dvou totalit 20. století. Osobnosti, díky nimž „tato církev, jakkoli se mohla zdát bezmocná a osamocená, obstála v minulosti nedávné i dálnější a žije i dnes s Kristem.“ (Z textu úvodního panelu výstavy).

Výstavu připravily Archiv pražské diecéze ČČSH ve spolupráci s Odborem

kulturním a tiskovým a archivem ústřední rady. Autorem koncepce výstavy je Martin Jindra.

V Komenského sále pak budou svoji činnost prezentovat náboženské obce, Diakonie a misie naší církve a rovněž se představí aktivity vykonávané a plánované v souvislosti s trienem – Husovým 600. jubileem.

Na letošní rok rovněž připadá 90. výročí 1. sněmu ČČS(H) z roku 1924 a 100. výročí narození významného teologa prof. Zdeňka Trtíka. Součástí setkání bude i připomenutí těchto výročí. **red**

NAD PÍSMEM

JSME ZVÁNI! PROČ ODMÍTÁME?

Přijmout pozvání na královskou svatební hostinu by mělo být samozřejmostí. Pozvání nechťejí přijít. Vymlouvají se na zaneprázdněnost, dokonce ztýrají a zahubí jeho služebníky. Ale král chce sdílet radost ze svatby a hosty si stejně najde. A nakonec ještě čteme o člověku svázaném a uvrženém do temnot jen proto, že nebyl náležitě oblečen.

Je tady na jednom místě shromážděno příliš tragických a nepochopitelných událostí. Jak spojit toto podobenství s naším vztahem k Bohu?

Vykladači často poukazují na to, že toto evangelijní místo je odkazem na tragické události z historie izraelského národa. Jde o dobytí Jeruzaléma a rozboření chrámu v roce 586 Babylóňany a v roce 70 Římany. Opravdu tyto události máme brát jako Boží trest za hříchy zpronevěřilého národa? Nemyslím si to. Tady jde spíše o důsledek lidských činů, ne přímo o Boží trest.

Je zřejmé, že královskými služebníky Ježíš míní Boží posly, proroky. Ti volali lid k tomu, aby se vrátil k následování samotného Hospodina, který se k svému lidu

sklání. Motiv hostiny, která představuje setkání Hospodina se svým lidem, je obsažen i v dnešním prvním biblickém čtení.

Vše je již připraveno. Pojďte a zdarma berte, radujte se a hodujte.

Může se nám to zdát zvláštní a nepochopitelné, ale právě v oné velkorysosti a nezaslouženosti je pro mnohé problém. My lidé jsme rádi, když můžeme něco dokázat sami. Můžeme být na sebe hrdí. Ale v té Boží nabídce, která je symbolizována pozváním na hostinu, nelze nic přidat, nic si zasloužit. To zahanbuje. My si raději hrajeme na ty, co něco dokázali. Vědomí, že vše, co máme, je nezaslouženým darem, může být zahanbující. Dělá nám dobře, když můžeme být hrdí na něco, co jsme sami dokázali, vytvořili. Ale tady není místo pro hrdost, zbývá vděčnost. Ta je na jedné straně zahanbující, zároveň však

Pane Bože, dej, prosíme, abychom byli otevřeni pro tvoji lásku. Díky, že se nemusíme bát přijmout svoji nedokonalost, malost. Děkujeme ti, že před tebou nemusíme nic dokazovat, snažit se něco si zasloužit.

MT 22,1-14

úžasně osvobozující. Pojď, ber, nerozpakuj se, nech se obdarovat, i když si nic nezasloužíš.

Proroci, kteří volali Izrael k pokání, k otevření se Boží milosti, byli kamenováni a zabíjeni. Lidé, ke kterým byli pozváni, si nechťeli přiznat, že vše, co

mají, je nezasloužený dar a také vlastní malost a omezenost, i když by jim to mohlo přinést svobodu Božích dětí. Bůh je tedy nechal jejich vlastnímu sobectví. To je přivedlo k pádům a katastrofám. A tak je to stále. Lidé, které Bůh povolává, aby volali k hostině Božího milosrdenství, to nemívají lehké. Ti, kteří je odmítnou, na sebe přivolávají důsledky svých činů.

Dále slyšíme o věci velice nemilosrdné. Král si nenechá vzít radost z hostiny. Jeden těch, které povolal, neměl náležitě oblečení. Byl vyhnán, doslova vyhozen. Jak tomu rozumět? Napovědět nám může, co o oblékání, oděvu říká apoštol Pavel. Podle toho, co píše v listu Římanům, si máme obléci Krista. Co to znamená, rozvádí v listu Koloským: „*Jako vyvolení Boží, svatí a milovaní, oblečte milosrdný soucit, dobrotu, skromnost, pokoru a trpělivost. Snášejte se navzájem a odpouštějte si, má-li kdo něco proti druhému. Jako Pán odpustil vám, odpouštějte i vy. Především však mějte lásku, která všechno spojuje k dokonalosti. A ve vašem srdci ať vládne pokoj Kristův, k němuž jste byli povoláni, v jedno, společné tělo. A buďte vděční.*“

Nejsme dokonalí. Máme však k sobě a k bližním přistupovat s tímto postojem. Jinak si sami sobě připravujeme temnotu a pláč. **Sestry a bratři, i nám zní výzva – pojďte, vše už je připraveno.** Přijměme svoji slabost, nedokonalost a radujme se z Boží lásky. Není osvobodivější důvod k práci, životu, službě, než je vědomí nepodmíněné lásky Boží a z ní plynoucí vděčnost. Potom se i my stáváme milosrdní, pokorní, odpouštějící. Můžeme tak jít cestou, která vede z temnoty, beznaděje a naší bližní nás na ní mohou následovat. Amen.

Marek Ryšánek

Z kazatelského plánu

Osmnáctá neděle po svatém Duchu

Budeš-li mít, Hospodine, na zřeteli nepravosti, kdo obstojí, Panovníku? Ale u tebe je odpuštění. ŽALM 130,3-4

První čtení z Písma: Izajáš 25,6-9

Tužby pro dobu po Duchu svatém (VI):

2. Aby svou milostí naši mysl osvěcoval a našim srdcům svou pravdu vyjevoval, modleme se k Hospodinu.
3. Aby nám dal sílu vždy a všude pravdu hledat, v poznané pravdě stát a za ni bojovat, modleme se k Hospodinu.

Modlitba před čtením ze sv. Písem:

Panovníku, Hospodine, prosíme o tvou milost, ať nás vždycky doprovází, abychom byli stále oddáni dobrému dílu! Osviť nás, Bože, svým svatým Duchem, ať slyšíme slova Ježíše Krista, našeho Pána. Amen.

Druhé čtení z Písma: Filipským 4,1-9

Evangelium: Matouš 22,1-14

Verše k obětování: Přídavky k Ester 14,12-13

Verš k požehnání: Žalm 34,10

Modlitba k požehnání:

Panovníku, Hospodine, děkujeme ti za dary chleba a kalicha. Dej, aby svatá večeře Páně, kterou slavíme na památku oběti tvého Syna, nám byla posilou v naší slabosti! Prosíme o to ve jménu Ježíše Krista, našeho Pána. Amen.

Vhodné písně: 12, 22, 31, 63, 129, 132, 150, 181, 283, 285

K 600. jubileu kalicha

Letošní 600. výročí přijímání podobojí nám klade otázky, a to jak historické, tak věroučné, ale i vztahující se k naší osobní víře a zbožnosti.

Otázka historického charakteru zní: Kdo byl na počátku této obnovené praxe přijímání z kalicha laiky v západní církvi? Ukazuje se zřetelně především význam Mistra Jakoubka ze Stříbra, který zdůvodnil tuto praxi Písmem a tradicí a inicioval ji v roce 1414. Nelze však pominout širší souvislosti s prohlubujícím se tehdejší zájmem věřících o svátost oltářní ve středověké zbožnosti, jak je to patrné i ve spise *Následování Krista (Imitatio Christi)*, připisovaném Tomáši Kempenskému. Tehdy se rozvíjel kult Božího těla, kterému byly zasvěcovány oltáře a kaple. Zdůrazňování častého přijímání svátosti, jak se vyskytuje zvláště u Mistra Matěje z Janova, směřovalo k laickému kalichu, pochopenému jako návrat k praxi prvotní církve. Tuto praxi Jakoubkem v Praze zaváděnou viděl Mistr Jan Hus z hlediska autority Bible jako zdůvodněnou a v tomto smyslu se k ní kladně z Kostnice vyslovil. Požadavek přijímání podobojí tvoří podstatnou součást programu husitské reformace, jehož ideovým souhrnem jsou čtyři pražské články. Utraktivismus existující po dobu dvou století jako specifická zemská církev podobojí či husitská se stal svěbytnou alternativou mezi římským katolicismem a protestantismem. Zájem badatelů o toto téma se ještě více očekává. Je zvláště významné pro naši církev, pro naši tradici a spirituální identitu.

Ke svátosti večeře Páně se váží věroučné otázky, které nás nenechávají ani dnes klidnými. Rozdílný výklad a pojetí této svátosti vedly v církevní historii nejen k nesmiřitelným myšlenkovým zápasům, ale i k faktickým bojům mezi křesťany. V případě večeře

Páně nahlížíme na Boží tajemství Kristovy přítomnosti, proto můžeme zdůraznit v přístupu k němu vždy jen určitý aspekt. Podle věrouky naší církve vyjádřené v Základech víry především v otázce č. 322 je kladen důraz na společenství s Kristem a mezi sebou navzájem (koinonický aspekt), na „vlom“ Božího království do naší přítomnosti (eschatologický aspekt) a na zavazující příklad Ježíšovy oběti, která dává sílu ke službě lásky druhým (diakonický aspekt). Třetí okruh otázek se dotýká nás zcela osobně. Co pro mne konkrétně znamená svátost večeře Páně? Co znamená pro moji víru, pro moji zbožnost a můj život? Jak mnoho toužím po přijímání Ježíše Krista v této svátosti? Jak se na ni připravuji? Jaké jsou podmínky pro to, abych ji mohl přijímat?

Naše pojetí večeře Páně je ve srovnání s některými jinými církvemi charakteristické „otevřeností Kristova stolu“. Vyjadřují to výzvy zaznívající v naší Liturgii před přijímáním: „Pojďte ke mně všichni, kdo se namáháte a jste obtíženi břemeny, a já vám dám odpočinout“ (Mt 11,28) a „Pojďte, vše je připraveno“ (L 14,17). V prvním případě se jedná o výrok obsahující myšlenku „obtížení břemeny“, kterými jsou i naše hříchy, selhání a provinění. Přistupujeme ke svátostné hostině Ježíše Krista jako hříšníci odkázaní na jeho nezaslouženou milost. Druhý výrok vynikne v kontextu celého podobenství o pozvání na hostinu, kdy jsou zváni i lidé ze samotného okraje (srov. L 14,21-23). Podmínky k přijímání svátosti večeře Páně jsou víra v Ježíše Krista, křest, touha po Božím odpuštění vyjádřená v pokání a schopnost druhým lidem odpuštět i předsevzetí žít podle řádu přikázání lásky.

Letošní „výročí kalicha“ je pro nás možností uvědomovat si a prožívat jedinečný a nesmiřitelný dar svátosti večeře Páně, a to jak v naší církvi, tak i v ekumenickém rozměru.

Tomáš Butta
patriarcha

Svátost eucharistie a její význam pro setkání s Kristem

Církev československá husitská patří svým bohoslužebným stylem mezi církve liturgické. Vedle zvěstovatelského důrazu o spásném díle Ježíše Krista prostředkuje setkání s Kristem prostřednictvím večeře Páně (eucharistie). Zkoumání této dobré milosti (eu – charis) je intelektuálním i spirituálním dobrodružstvím. Původ křesťanské svátosti nalézáme v židovském svátku zvaném pascha, který každý rok židé konají ku zpřítomnění exodu (vyjití z Egypta). Před západem slunce 14. nisanu, prvního dne paschy, byli kněžími v jeruzalémském chrámu obřadním způsobem zabíjeni beránci „bez vady“. Kněží zachycovali krev a vylévali ji „u paty oltáře“. Otec rodiny pak odnesl zabitého beránka domů, kde jej upekl a připravil rodině k jídlu. K hostině pak usedli hosté, příbuzní a poutníci. Nejváženější z nich přijal „rolí“ otce rodiny a vedl tento náboženský obřad.

Přesně tuto roli přijal v pesachové (též sederové) večeři Pán Ježíš Kristus, který se

stal „hlavou“ svých učedníků. Ježíšova poslední večeře nese všechny rysy kultické hostiny, nikoliv tedy „posledního posezení

v kruhu rodinném“. Ježíš vysílá učedníky, aby připravili beránka. Nechává „objednat“ místnost, kde proběhne setkání, což se děje dle ustavení v Mišně. Ježíš dodrží i hodinu ustavenou k slavení paschy, hodinu po západu slunce. Jí a pije s učedníky. Namáčí zeleninu ve slané vodě a chléb do ovocné omáčky. Ve slovech „*velice jsem toužil s vámi jísti tohoto beránka*“ je obsažen také eschatologický motiv. Ježíš „uzavírá novou smlouvu“; z moci svého „úřadu“ Božího Syna nastupuje sám na místo beránka jako oběť, konaná za hříchy lidstva. Přítomné „živly“, maces a víno (chléb a víno), se stávají v Ježíšově podání bytostně symbolickými prostředky jeho přítomnosti během slavení liturgie.

O tom, jakým způsobem je Pán Ježíš přítomen, se vedly po staletí spory, jež vyústily i ve fyzickou likvidaci těch, kteří údajně zastávali v učení o eucharistii bludy. Jednou z obětí byl i Mistr Jan Hus, obviněný a odsouzený, mimo jiné, za hlásání „vikleř-

ského eucharistického bludu“, tzv. remanence. V době Kostnického koncilu však měl vývoj nauky o eucharistii za sebou dlouhý vývoj. První křesťané brzo oddělili hostiny lásky „agapé“ od kultické hostiny. Důvod byl jednoduchý a veskrze „lidský“. Někteří bratři se na hostinách opíjeli a přejídali, a znesvěcovali tak celý obřad díky, chval a obětování.

Velcí církevní otcové a mystici vnímali eucharistické živly (chléb a víno) jako „tajemství“ (*mysterion*) a lék (*farmakon*). Cyril Jeruzalémský, Ambrož či Augustinus Aurelius už přemýšlí jako křesťané vycházející z řecké, dualistické platonské tradice. Proto začínají rozlišovat podstatu chleba a vína (chlebovitost, vínovitost) a příslušky čili vlastnosti (chléb-hostie je kulatý, bílý; víno-krev je kyselé, červené). Svátost eucharistie se stává souladem viděného (živly) a věřeného (tělo a krev Páně), jak by řekl Augustinus Aurelius. Jan Zlatoústý připomíná, že je nutné přistoupit ke svátosti očištěný. Podle Isidora ze Seville, Hincmara z Rheims, Ascelina z Bretonu a dalších je celé Ježíšovo pozemské působení

svátostí (*sacramentum* (svátost)). V 9. století se setkáváme s prvním velkým sporem o způsob přítomnosti Krista ve svátosti eucharistie.

Spor Radberta, který na oltáři „viděl“ ležet takřkajíc „historické tělo Kristovo“, a Ratramna, který kladl až příliš veliký důraz na „pouhou“ spirituální přítomnost Pána Ježíše Krista, vedl po dalších sporech, dohadováních a koncilních jednáních ke zformulování středověkého pojetí u Tomáše Akvinského. Tento aristotelsky založený platonik použil slovo *transsubstanciacie*, změna podstaty. Jednoduše řečeno: Během mše, ve chvíli k tomu určené, mění se podstata chleba (chlebovitost) v reálné, skutečné, leč nikoliv tělesné tělo Kristovo. Podstata vína (vínovitost) se mění ve skutečnou, reálnou a objektivní, leč nikoliv tělesnou krev Páně. Tato nauka vychází ze starořecké představy o tom, že každá jednotlivina má svoji podstatu, bez ohledu na počet druhů dané jednotliviny. Např. všechny druhy stromu (listnaté, jehličnaté, křivé, rovné, ovocné, staré, mladé, vysoké, nízké atd.) spojuje jedna podstata (stromo-

vitost); všechny lidi, bez ohledu na výšku, váhu, věk, pohlaví, jazyk, barvu pleti atd. spojuje „lidství“. Nu, a protože hostie je chléb, pak bez ohledu na váhu, barvu, chuť hostie (tyto přívlasky zůstávají nezměněné) se mění podstata hostie-chleba. S nadsázkou řečeno, i v kyselém nedobrém víně a v plesnivé hostii může být přítomen Kristus, jsou-li zachovány nezbytné předpoklady k tomu, aby „proběhla“ *transsubstanciacie*.

Učení o eucharistii mělo svůj specifický a fascinující vývoj i během „husitských bouří“ i německé a švýcarské reformace. Také teologové naší církve, např. Zdeněk Trtík, se večeří Páně hluboce zabývali. Vrcholem jejich teologického „přemýšlování“ je termín „zpřítomnění“. Ale to už by byla další kapitola...

Martin Chadima

(Více se o eucharistii můžete dozvědět z knihy našeho teologa ThDr. Martina Chadimy, Th.D., Fenomén eucharistie. Od Starého zákona po současnost. Vydalo Ritas 2013. Cena 129 Kč, pro studenty 110 Kč.)

Slavnost přijímání podobojí v Příbrami na Březových Horách

Ve čtvrtek 16. října od 16 hodin zahájí pražský biskup ThDr. David Tonzar, Th.D., společně s farářkou n. o. Příbram-Březové Hory Janou Skořepovou v tamním Sboru ČČSH Mistra Jakoubka ze Stříbra Slavnostní odpoledne k 600. výročí přijímání podobojí.

S přednáškou o reformaci na Příbramsku vystoupí ředitelka Státního okresního archivu Příbram PhDr. Věra Smolová. Téma 600. výročí přijímání podobojí pojedná bratr kazatel z n. o. Lužná PhDr. Jan Krško, který pracuje současně i ve Státním okresním archivu v Rakovníku. Dobové chorály a písně z období české reformace zazpívá Komorní sbor Mistra Jakoubka ze Stříbra, jenž nese své jméno podle tohoto sboru ČČSH, pod vedením Mgr. Hany Tonzarové, Th.D., která v tomto sboru působila jako duchovní v době služby dlouholetého faráře této obce Mgr. Františka Božovského.

O historii a výzdobě sboru, který zdobí mimo jiné i dva reliéfy sochaře Václavy Šáry (viz str. 10), znázorňující přijímání podobojí v době Jakoubka ze Stříbra, jenž je na jednom z nich vyobrazen, a v době postavení sboru, tj. ve 30. letech 20. stol., kde je zvětšen prof. Kalous se členy rady starších při přijímání podobojí, zájemce spraví bratr Mgr. Martin Jindra, pracovník diecézního pražského archivu a člen RS n. o. Příbram. Náboženská obec Příbram-Březové Hory následně oslaví 600. výročí přijímání podobojí i slavnostními bohoslužbami 26. října od 9 h., při nichž si připomene i 78. výročí postavení Sboru Mistra Jakoubka ze Stříbra.

Tuto pozvánku uzavřeme slovy Mgr. Františka Božovského (1912–2003), který v tomto sboru sloužil 53 let: „Sbor Mistra Jakoubka ze Stříbra Církve československé husitské v Příbrami na Březových Horách předběhl dobu. Slovo Boží je v něm předáváno všem, kdo jej chtějí slyšet. Všem, kteří po všechna léta vstupovali a vstupují, aby vzpomínali, prosili, slovem i zpěvem děkovali, a na usmíření a v obět chvály Páně podobojí způsobou přijímali a učili se v lásce a pravdě žít a konat.“

HT

Probouzení

lehce, volně podle textu

Když rá - no slun - ce
 Když rá - no slun - ce
 Když rá - no slun - ce

Je - ště spít
 Je - ště spít
 Je - ště spít

sen má je - ště na hracích.
 v no - ci hlí - díti po - bu - dy
 vše sy kla - de na pokřesť.

zí - ves, pro - mne! si o - čí.
 no - ze zvu - čí ce - lý sedí.
 ší - mrá, vše - ne má - li - čka.

Řekni to zpívání slovy, které máš:

To rá - ce mám.

C E S T A

Pít z kalicha už můžeme všichni!

Tato a podobná slova se nesla Prahou. „Je to tak, sousedě, opravdu už i prostí lidé mohou pít při přijímání v kostele z kalicha!“ „A kde? A jak je to možné?“

„U Martina ve Zdi, to vím jistě, tam jsem byl. Ale možná to už dělají i jinde. Chápete, to je úplná revoluce! Končí

nadřazenost kněží – teď už jsme si všichni rovni! Je to tak podle Bible – tam nikde není psáno, že jen kněží mohou pít víno a ostatní dostanou jen chléb!“

Kovář Matěj pozorně poslouchal vzrušenou debatu, která se odehrávala mezi sousedy. Poslední dobou byl v Praze stále větší nek- lid. Nejdrív kritika chování představitelů církve z úst mistra Jana i dalších, potom rebelie proti od- pustkům a teď dokonce tohle. Je to tak správně? Husovi věřil, ale ten je teď daleko, až v Kostnici, kdo ví, jak se mu tam vede...

„To je všechno moc pěkné, co tu vykládáte, sousedě,“ vložil se do hovoru, „ale víte někdo, jaký názor na to má mistr Jan Hus? Ptal se ho někdo?“ „Tak to ti náhodou mohu říci,“ nenechal se jeden ze sousedů vyvést z míry. „Hus to všechno schválil, psal to v dopise, právě včera ho u Martina ve Zdi četli nahlas.“

Všechny nás tu v Praze pozdravuje a doufá, že jsme v pořádku. A pít z kalicha prý není v rozporu s Písmem, jen si máme dát pozor, protože to vyvolá nevoli vrch- nosti.“

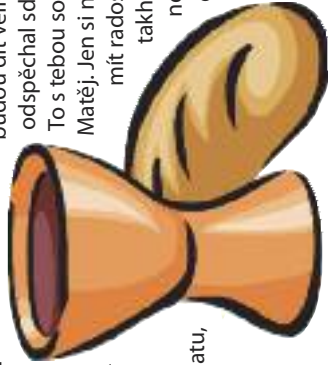
„No, to odhadl přesně,“ zasmál se další ze sousedů. „Je to, jako když pichneš do vosího hnízda. Dejte na mě, tady se brzy budou dit veliké věci!“ a vzrušeně odpěchal sdělit tu novinu dál.

To s tebou souhlasím, řekl si v duchu Matěj. Jen si nebyl jistý, zda z toho má mít radost. Jakmile to začne takhle vířit, bývá to

nebezpečné. Copak on se o sebe postará, ale co žena a děti? Asi by je měl rychle odvézt k matce na venkov... Ale nejdřív zajde ke sv. Mar- tinovi. Přece jen – to, že

mohou pít z kalicha všichni – to je velká věc, u toho by neměl chybět! Spěšně od- ložil zástěru, zkontroloval oheň ve výhni, zda není příliš veliký, a vyběhl na ulici...

Jana Krajčřírkova

Modlitba

Pane Ježíši Kriste,
 děkujeme ti, že si tvou obět za nás
 můžeme připomínat při večeři Páně.
 Děkujeme také za všechny statečné muže a ženy,
 kteří před dávnými lety neváhali riskovat své životy,
 aby prosadili rovnost mezi všemi,
 vyjádřenou symbolem kalicha.

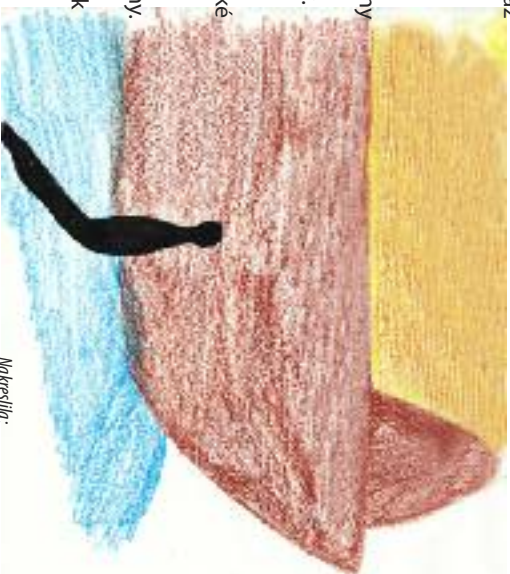
Amen.

Who is who?

Od písmenka N nám v Bibli začíná jmen docela dost, ale ne všechny asi budete znát. Příběhy těchto postav si můžete najít podle biblického odkazu v závěru nápovědy. Pokud se rozhodnete hádat jejich jména hned, řešení si můžete ověřit na str. 3.

1. Známý stavitel archy, ve které na příkaz Boží zachránil svou rodinu a zvířata před potopou, kterou Bůh seslal na lidi jako trest za jejich hříšné chování. (Gn od 6. kapitoly)
2. Abrahamův bratr, dědeček Izákovy ženy Rebeky. (Gn 11,26; Gn 24,24)
3. Syn Jákoba a Racheliny otrokovně Bilhy. (Gn 35,25)
4. Vdova, která se se svou, rovněž ovdovělou, snachou Rút vrací zpět do judské země. (Rút)
5. Bohatý a lakomý muž, který odmítl Davidovým mužům poskytnout potraviny. Jeho žena Abigail jim našťástí jídlo dala a zabraňila tak krveproliti. Když se to však její manžel dozvěděl, ranila ho mrtvice. (1 S 25. kapitola)
6. Jeden ze špatných izraelských králů. Vládl jen dva roky, stal se obětí spiknutí. (1 Kr 15,25)
7. Muž, který vlastní vinici, po ní zatoužili král Achab. To, že mu ji odmítí prodat, její stálo život. (1 Kr 21. kapitola)
8. Velitel vojska aramejského krále, kterého Hospodin prostřednictvím proroka Eliši vyléčil z malocenství, aby ukázal svou svrchovanost i nad pohany. (2 Kr 5. kapitola)
9. Prorok, působící v době babylonského zajetí Izraelců. Byl číšníkem perského krále a dokázal svého postavení využít ve prospěch svého lidu – král jej vyslal do Jeruzaléma, aby dohlédl na opravu městských hradeb. (jmenuje se po něm biblická kniha)

Nakreslila:
Lucie Kojčičková

10. Prorok působící za vlády judského krále Jósijaše. (jeho jméno je také názvem biblické knihy)
11. Farizej, člen židovské rady, jemuž Ježíš řekl, že chce-li vstoupit do království nebeského, musí se znovu narodit. (J 3. kapitola)
12. Jeden ze sedmi prvních jáhnů. (Sk 6,5)

2

Tiskařský šotek

Tak co, děti, našly jste v posledním čísle všechny chyby, které v příběhu o Alence šotek napáchal? Věřím, že ano a s chutí se pusťte do dalšího hledání – své korektorské dovednosti si můžete zkontrolovat na str Chyb je v textu opět deset.

Alenka v říši divů – druhá část

Alenka se naházela v podivné místnosti. Uprostřed stál stůl a na něm klíč. Pod stolem ležela lahvička s nápisem: „Vypij mě.“ Klíčem se otvíraly malinké dveře, které byly za ní na zdi.

Alenka vypila obsah lahvičky a začala se zmenšovat, až byla úplně malinká. Teď by mohla projít těmi dveřmi, ale... Zapoměla klíč na stole! Byla smutná a velmi vystrašená, a tu si všimla, že dole vedle dveří je táč s dortíčky. Teď cedulka říkala: „Sněs mě!“ Tak co, pomyslela si Alenka, nic jiného nemůžu dělat!

Dortíčky byly vynikající, takže stále jedla a jedla, a ani si neřimla, jak rychle roste. Tak teď opravdu měla problém! Alenka se roz-

plakala a její slzy se měnily v obrovskou žouli, která během chvíle zaplavila místnost.

Když už ji hrozilo, že se utopí, objevil se ten záhadný, stále spěchající bílý krátek. Alenka ho poprosila o pomoc. Tentokrát se krátek na okamžik zastavil a daroval jí kouzelný vějíř. Alenka se jím ovývala a díky tomu se začala opět zmenšovat, až byla malinká jako nějaký brouček.

Dům se rozpadl a Alenka plula v obrovské louži svých slz, až se objevila sympatická myška, která ji živou a zdravou dopravila na břeh, zatímco Alenka se jí držela za ocas.

Nakreslila:
Lucie Kojčičková

7

Hádanky ze zahrádky VIII.

Listy má jak rozevřené dlaně,
květy – svícný, díváš-li se na ně.
A když podzim do zahrady vkročí,
díívají se na tě hnědé oči.
(naššak)

Tohle skromné, oranžové kvítí
celý měsíc na záhonku svítí.
Do světa se usměvavě dívá
jako měsíček, když vycházívá.
(kečísém)

Na záhonku roste kopec pěny,
hezky do zelena posazený.
Obklopen je širokými listy,
aby zůstal běloučký a čistý.
(kátěvk)

Mirolav Matouš

Uaše obrázky

Zasílbenou zemi nám nakreslila Barborka Svobodová z Kolína, 11 let. Děkujeme!

Soutěž o tři knihy

Jedním z prvních kostelů, kde začali před 600 lety podávat večeri Páně znovu podobují, byl pražský kostel sv. Martina ve Zdi. Máme ho na obrázku hned dvakrát.

Hledejte 5 rozdílů

Posílíte nám své řešení poštou nebo e-mailem (jana.krajcirikova@ccsh.cz) – na tříz vás už čekají hezké knížky, tentokrát věnované Karmelitánským nakladatelstvím Kostelní Vydrži.

Řešení ze sprnového čísla: Jít do zaslíbené země.

Knížku tentokrát posíláme sestřám Elišce a Barborce Svobodovým do Kolína.

Řešení ze str. 7: 1. nacházela, 2. vypij, 3. byli, 4. Zapomněla, 5. Sněž, 6. nevyšimla, 7. louži, 8. okamžik, 9. ovívala, 10. opět

Řešení ze str. 2: 1. Noe, 2. Náchor, 3. Neftalí, 4. Noemi, 5. Nábal, 6. Nábab, 7. Nábot, 8. Naamán, 9. Nehemjáš, 10. Nahum, 11. Nikodém, 12. Nikámar

Komiksová bible

Iva Hoth, Andre Le Blanc (ilustrace)
váz., 800 s., 599 Kč

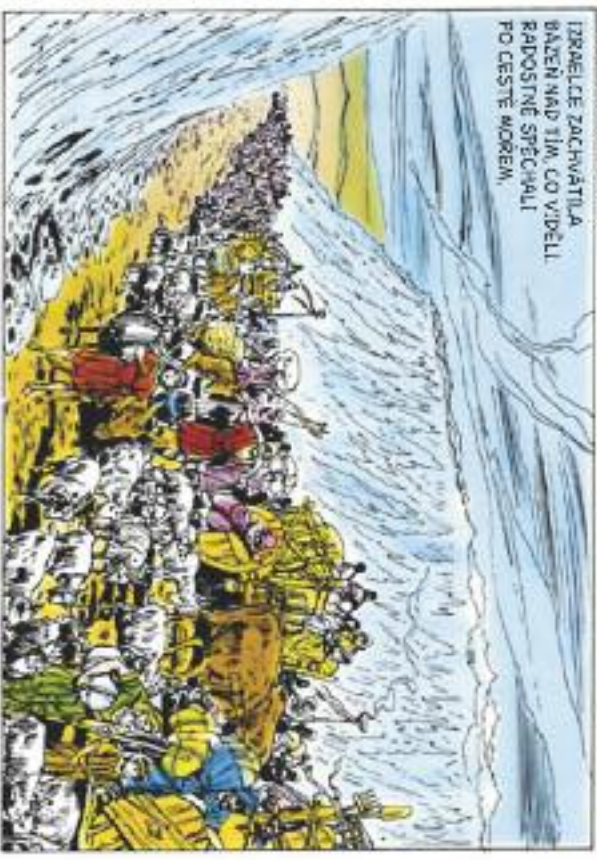
První ucelené české vydání snad nejpobulárnější verze Bible v komiksovém zpracování na světě. Od roku 1978 vychází ve stále nových vydáních a jazykových mutacích. Zahnuje 233 biblických příběhů, zjednodušených, ale krásně výtuhujících podstatu biblické zvěsti. Kniha je určena všem, již od nejmenších čtenářů.
V tomto a příštích čtyřech číslech vám na ukádku z této Komiksové bible, jež vychází v karmelitánském nakladatelství, přinášíme příběh o Mojžíšovi.

Bible
vychází koncem
října

Přechod Rudého moře

2. Máj 1859, 14,10 - 15,10

Tělem a krví obnovená

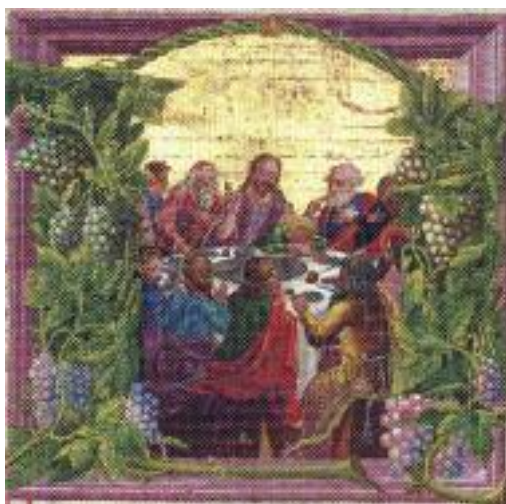
Začátkem srpna jsme prožili požehnaný týden duchovních obnov v Mirovicích pod vedením plzeňského biskupa bratra Filipa Štojdl.

Tématem byla eucharistie v rámci 600. výročí znovuzavedení přijímání podobojí. Vedle pravidelných společných modliteb a každodenních bohoslužeb byly na program výlety do blízkého i vzdálenějšího okolí (Svatá hora u Příbrami, Strážské, lom). Hodiny vzájemného sdílení či zpovědi vystřídaly přednášky, možná spíše besedy nad tématem eucharistie. Přednáškový cyklus začal bratr Filip Štojdl, který poukázal na terapeutický rozměr eucharistie na základě augustinovského výroku, že se stáváme tím, co přijímáme – tělem Kristovým. V praktické rovině jde o to, dovolit Kristu, aby skrze nás mohl milovat druhé a svět. Na otázku, co v nás má svátost večeře Páně působit, odpovídá stará tradice berachy: jednotu s Bohem, bližním a sám sebou. Kristus není jen příkladem pro lidskou lásku, ale projevil ji až do konce (*eis télos egápésen*, J 13,1). Dává člověku sám sebe jako lék proti smrti tím nejpřirozenějším způsobem. „Toto jest mé tělo.“

Obrazem eucharistie jako léku pro duše, nemocné lží, je příběh z Mk 7,32-37 o uzdravení hluchoněmého. Ježíš začíná léčení slovem Effatha, otevře se. Pak vkládá své prsty do uší nemocného a dotýká se slinou jeho jazyka – tady jde o velmi intimní spojení. Ježíš se nás neštíjí, nejsme mu odporní, jeho eucharistie takto proniká do největších hlubin lidské bytosti. Jde o „buněčný zážitek s Kristem“ (Richard Rohr). Pro spásu člověka není důležité, jakým způsobem se to děje, ale že se to děje. „Nemodlíme se k Bohu, nýbrž v Bohu,“ napsal Zdeněk Kučera ve svém „opus magnum“.

Úterní přednášku vedl bratr Jan Madár z řádu Petrinů. Začal příměrem o neustálé změně, procesu metabolismu; tak jako se jídlo mění v nás, stává se naším tělem, tak i eucharistie nás proměňuje, pokud se necháme. Dále zmínil několik přístupů k eucharistii. Jako památku je třeba ji chápat v hebrejském smyslu jako zpřítomnění: skrze naše otce jsme byli přítomni, je to naše vlastní partikulární účast na neustále probíhající nebeské liturgii. To, co se dělo na začátku, se nás neustále týká, je to jako být přítomen tajemství lásky, v kterém Bůh hledá k nám

cestu; touží po nás. Nepotřebuje obálkovou metodu našich modliteb, ale vymyslí i svou smrt, aby se nám přiblížil. Eucharistie není křoví k farářově výřečnosti, ale všichni jsme jen služebníci. Je-

Poslední večeře; Žlutický kancionál, 16. stol. /Umění české reformace (1380-1620), K. Horníčková, M. Šroněk, Academia, 2010/

diný, koho Ježíš potřebuje, je při vjezdu do Jeruzaléma osel. Ale my se často chápeme jako nepostradatelní, proto nerozumíme správně liturgickým symbolům, které mluví Boží řečí. *Syn-ballein* znamená dávat dohromady, oproti *dia-ballein*, rozvracet (odtud *diabolos*). Eu-

Poslední večeře; Jenský kodex, přelom 15 a 16. stol. /Umění české reformace (1380-1620), K. Horníčková, M. Šroněk, Academia, 2010/

charistie je společenství, my jsme eucharistie. Je to přijetí mnohosti darů Ducha jako chléb z mnoha zrn a víno z mnoha hroznů. Kdo se zúčastňuje večeře Páně bez sjednocení, je jen divák, turista. Pokřtěný nekřesťan. Přijímám-li tělo, přijímám církev. Pokud nepřijímám společenství, hyzdím Kristovu tvář. Na to navazuje pojetí eucharistie jako poslání: Jděte slavit ven to, co jste slavili tady.

Musíte otevřít, protože Kristus buší na dveře, které zvenku nemají kliku. Křesťané mohou učinit každé místo svatým. Objevují tam Boha, který tam už dávno je. A Bůh netouží po tom, abychom se mu klaněli, ale abychom jej přijali. Spíše svědectví, než přednáška, zaznělo z úst Libora Zeithama, kněze starokatolické církve. Myšlenka eucharistie jako společenství je založena na zkoumání ducha skrze vztahy. Člověk poznává, zda jej má druhý rád, prostřednictvím jeho služby, darů, společného času, doteků či náklonnosti. Tak poznává i Pána Ježíše. Instituce či organizace církve může takové vztahy kalit, což je bolestnou zkušeností mnoha věřících,

včetně autora přednášky, který začínal s vírou u svědků Jehovy. Může se stát, že postrestitučním osudem malých církví bude jejich zánik. My se ovšem i dále budeme scházet a lámat chléb. Přistupujeme totiž k eucharistii a říkáme s Janem 31,7: „Pane, ty víš, že tě miluji.“

Čtvrteční přednáška bratra vikáře Lukáše Bujny byla shrnutím toho, co jsme na obnovách slyšeli. Jeho osobní postoj k eucharistii pak pozorný čtenář najde v diecézním časopise *Preface* 3/2013, strana 4. Online: <http://www.plzenskadiocese-ccsh.cz/preface-2013-3>

Co říci závěrem? Proměňování při eucharistii vyúsťuje v proměnu naši. Tato „nebeská transfúze“ není teorií ani pouhým symbolem, ale děje se stále. Je tedy Kristus „reálně přítomen“ ve svátosti? Samozřejmě, stejně jako je i jinde. Ale nikdy bez nás, bez naší lásky. Kristus je polštářem vztahů, jeho přítomnost ve vztahu tlumí nemoci našeho ega a činí život snesitelným. A kdo že je ta Tělem a Krví obnovená? Moje duše, samozřejmě, a doufám, že i duše ostatních účastníků. I naše těla byla v rámci liturgie uzdravena ve svátosti pomazání nemocných. Neboť Pán byl při díle. Aleluja. **Tomáš Procházka**

Kdo jí mé tělo a pije mou krev...

Již rozhovor s Nikodémem a samařskou ženou nás učí, že Ježíšovým slovům neporozumí ten, kdo je chápe doslova. Symbolický způsob vyjadřování je přímo charakteristický pro židovskou tradici. Vzpomeňme na pro-roky, kteří upoutávali pozornost nejen svými odvážnými slovy, ale někdy i pobuřujícími chováními. Obdobně i Ježíš pobouří svými slovy o svém těle a krvi Židy, kteří je vezmou doslova. Jak došlo k tomuto pobouření? Ježíš je tázán, „jak konat skutky Boží?“ Odpovídá, že největší skutek, „který žádá Bůh“, je: „abyste věřili v toho, koho on poslal“ (J 6,29).

Věřit mu? Jaké znamení ale učiní, aby mu věřili? A tu je mu jako příklad připomenut Mojžíšův zázrak o chlebu z nebe. Ježíš na tento motiv naváže a pomocí obrazu chleba, s nímž se ztotožní, říká o sobě znovu, že přichází od Otce („já jsem chléb života“), a kdo k němu přichází, nebude nikdy hladovět, kdo v něho věří, nebude nikdy žíznit (J 6,35). Ale oni vidí a nevěří. Proto již prve řekl, že ten největší zázrak, skutek Boží, je víra jednotlivce.

V J 4,14 mluví Ježíš o „vodě vyvěrající k věčnému životu“. Samařská žena hned neporozumí a prosí Ježíše, aby jí dal takovou vodu, po které nebude již žíznit. Ježíš jí vodu ze studně Jakóbovy nakonec nabere. Ovšem duchovně vzato, takže k tomu nepotřebuje vědro. Žena nakonec odchází a svůj džbán zanechává na místě poté, co jí Ježíš vyjeví své mesiášství slovy „já jsem to“. Živou vodou jsou zde Ježíšova slova, která máme přijmout ve víře, jak o tom čteme právě u Jana 6,34: „kdo věří ve mne, nebude nikdy žíznit“. Podobně symbolicky mluví Ježíš o svém tajemném pokrmu ve 4. kap., v. 34: „můj pokrm je, abych konal vůli toho, který mě poslal, a dokonal jeho dílo.“

Již Martin Luther poukázal na to, že 6. kap. Janova evangelia nelze vztahovat na eucharistii. Předně proto, že eucharistie nebyla ještě ustanovena. Dále pak Luther ukazuje na „souvislost slov a myšlenek“, která dosvědčuje, „že Kristus mluví o víře v Slovo, které tělem učiněno jest“. Mluví tedy o „duchovním jedení“. (Z. Trtík i o samotném ustanovení večeře Páně říká, že Ježíš při něm neměl na mysli své skutečné tělo a krev, byl-li dosud naživu. To by šlo o jakési jeho zdvojení). „Ale

žádné jedení neobživuje, než jedení víry“ (Luther: Babylónské zajetí), což následně autor podpírá poněkud nepřesným citátem ze sv. Augustina.

Je zřejmé, že Ježíš neměl na mysli přijímání matérie svého těla a krve, ale přijímání jeho samého a jeho poselství ve víře jakožto toho, kterého poslal jeho Otec. Tak je tomu v celém Janově evangeliu. Potvrzuje to již Jan 5,24: „Amen, amen, pravím vám, kdo slyší mé slovo a věří tomu, který mě poslal, má život věčný a nepodléhá soudu, ale přešel již ze smrti do života.“ A připomeňme si i Ježíšova

Poslední večeře na arše novobydžovské; 16. stol /Umění české reformace (1380-1620), K. Horníčková, M. Šroněk, Academia, 2010/

slova z J 6,63n: „Co dává život, je Duch, tělo samo nic neznamená. Slova, která jsem k vám mluvil, jsou Duch a jsou život. Ale někteří z vás nevěří.“ Tedy nikoli požíváním chleba a vína živ jest člověk navěky (po něm bude znovu hladovět a žíznit), ale všim, co vychází z Ježíšových úst, smím-li takto parafrázovat Ježíšovu odpověď ďáblu na poušti. Nejde o to, přijímat Krista tělesně, ale přijmout jeho slovo a zachovat je ve svém nitru (Jan 5,38). Ježíšovo slovo je pravdivé, neboť Ježíš nesvědčí o sobě, nemluví nic ze sebe. Jeho slova jsou „slova věčného života“ (J 6,68), která přináší od Otce. Proto sám Ježíš je (v meta-

fyzickém pojetí Janova ev.) tím Slovem, které přichází od Otce, Slovem, jež se stalo tělem – zjevením Boha v člověku. V Janově prologu je třeba vidět odkaz ke stvoření člověka podle Genesis, a sice podle verze v 1. kapitole. Zde Hospodin tvoří člověka nikoli z hlíny (jako ve verzi v kap. 2.), ale právě svým slovem. Člověk stvořený Božím slovem se tak stává obrazem Boha a zůstává jím do té doby, dokud v něm jeho slovo trvá, na kolik jej v sobě zachová (srov. Jan 5,38).

Pojetí přijímání skutečného těla a krve Krista předpokládá předpodstatnění matérie chleba a vína – zázrak. Toto pojetí zakladatelé naší církve odmítli, neboť jim šlo o skutečný duchovní život a rozvoj člověka, jež se aktivně

podílí a spolupracuje na Božím díle. Chtěli přece „naplnit současné snažení mravní a poznání vědecké Duchem Kristovým“. Přišli proto s alternativní koncepcí zpřítomnění Krista v naší víře, která úzce koresponduje právě s tzv. synergismem, tedy koncepcí součinnosti člověka a Boha, jak ji příkladně ztělesnil právě Ježíš. Naopak předpodstatněný chléb a víno – svátost – působí sama od sebe, posvěcuje člověka, takže člověk se ztotožňuje s Kristem přímo fyzicky tím, že pojídá jeho skutečné tělo a pije jeho krev. To A. Spisar odmítl jako primitivní theofagii. Víra v předpodstatnění a automatický účinek svátosti jakoby koncentruje všechnu pozornost věřícího, jeho víru a celý náboženský život. Ježíšovo vlastní poselství, učení a výzvy k následování nechává kdesi v pozadí. Místo toho se pěstuje kult Božího těla. Když Spisar ve své Věrouce srovnává katolické předpodstatnění s naším zpřítomněním, píše:

„Víra neznamená duchovní akrobatiku, že by ta víra byla snad

lepší a vznešenější, která dovede více věřit v neuvěřitelné, ba nemožné...“ (Spisar: *Věrouka...*, díl II., Praha, 1945, s. 221).

Když v liturgii říkáme, že „své dílo chtěl Kristus lidstvu zpřítomnit“ nebo, že vzal kalich, „aby zůstavil nám smysl životního utrpení a v srdce vstípil přesvědčení, že se má člověk jeden druhému obětovat a pít z kalicha života sladké i trpké, příjemné i odporné“, potom přímo naše liturgie interpretuje smysl památky večeře Páně jako symbol, jako něco, co nám ukazuje, co činit. To je zřejmě pravý smysl i Ježíšových slov „to číňte na mou památku“. Amen.

Michal Kotrba

PRAŽSKÉ STOPY HISTORIE přijímání podobojí

Prahu můžeme označit jako „matku české reformace“. Jak historik a teolog Jiří Otter ve svém průvodci, tematicky zaměřeném na osobnosti a místa spojená s českou reformací, píše: „První uskutečněnou reformací v Evropě sice označujeme přívlaskem „česká“, platilo to spíše po stránce regionální než nacionální.“

Česká reformace měla od samého husitského začátku až po stavovské povstání mezinárodní účast a ekumenický charakter. Ekumenické soužití různých duchovních proudů reformace trvalo v českých zemích přes dvě stě let (1415-1620). Praha byla z devadesáti procent protestantská, římská katolická církev měla v Praze po dlouhou dobu jen jeden farní kostel, a to na Hradě. Bohoslovecká fakulta na Karlově univerzitě byla také husitská. České společenství reformačních církví utvrzené společnou Českou konfesí z roku 1575 existovalo v katolické Evropě jako nový, zcela samostatný útvar. Pojďme se nyní společně vydat na cestu alespoň po několika místech, kudy kráčela historie přijímání podobojí...

• Původní kostel sv. Mikuláše na Staroměstském náměstí

Husitským kališníkem původní kostel patřil již od roku 1415. Jedním z kněží působících na tomto místě byl Jan Mystopol, který v letech 1537-52 administroval dolní konzistoř podobojí. Posledním reformačním farářem a další významnou osobností spojenou s tímto místem byl Viktorin Vrbenský, který jako kněz směl vysloužit svátost večere Páně odsouzeným v radničním vězení před samotnou popravou na Staroměstském náměstí.

• Kostel sv. Havla

Farní kostel sv. Havla, založený českým králem Václavem I., je památný tím, že v něm ve druhé polovině 14. století působili jako kazatelé Husovi předchůdci Konrád Waldhauser a Jan Milíč z Kroměříže. Později zde také kázáním sloužil samotný Mistr Jan Hus, přestože jeho hlavním působištěm byla Betlémská kaple. Původně augustiniánský mnich Konrád Waldhauser byl roku 1358 povolán Karlem IV. z Vídně do Prahy, aby kázal pro Němce žijící v Praze. Svým kázáním zaujal dav, a tak častokrát k lidu promlouval i na náměstí před kostelem, kvůli čemuž ho kritizovali dotčení řeholníci a kněží. V roce 1365 se Waldhauser přesouvá do dokončeného kostela Panny Marie před Týnem, kde působil až do své smrti roku 1369. Na místo

Waldhausera přišel český kazatel Jan Milíč z Kroměříže, který předtím působil jako významný královský úředník. I jeho kritická kázání se těšila velké oblibě, a tak kázal i několikrát denně. Od roku 1364 se jeho hlavním působištěm stal kostel sv. Jiljí. Od roku 1412 v kostele sv. Havla působil také Husův odpůrce Štěpán Pálec, který se v Kostnici proti Husovi postavil jako jeden z hlavních žalobců. Po roce 1421 v kostele působili další kněží církve podobojí, jedním z nich byl Mistr Václav Koranda mladší, který po Mistru Janu Rokycanovi církev administroval. Za doby vlády katolického panovníka Vladislava II. Jagellonského v kostele působil husitský kněz Václav, který byl roku 1480 uvězněn na hradě Karlštejn za svou účast na střetu vyznavačů podobojí s katolickým procesím v den svátku Božího těla. Posledním farářem sloužícím laikům podobojí byl Vít Jakeš, který roku 1621 odešel do vyhnanství.

• Původní kostel sv. Michala na Starém Městě pražském

Dnes již k církevním účelům nepoužívaný kostel byl ve své gotické podobě působištěm Mistra Jana Husa, který později odchází do Betlémské kaple. V této době kostel spravoval farář (křížovník) Bernard ze Zderazu, u kterého se Jan Hus a Jeroným Pražský scházeli společně s dalšími mistry z univerzity ke studiu učení anglického reformátora Johna Viklefa. V letech 1405-39 na tomto místě působil Husův přítel, matematik Mistr Křišťan z Prachatic (první administrátor strany podobojí), který na Pražany v roce 1411 zapůsobil svým odmítnutím vyhlásit v kostele klatbu proti Husovi a o rok později se stal rektorem Karlovy univerzity. Na podzim roku 1414 byla v tomto kostele vysluhována večere Páně podobojí způsobou a v této době zde také často kázal i jeden z hlavních iniciá-

torů laického kalicha – Mistr Jakoubek ze Stříbra. Po Mistru Křišťanovi

v kostele převzal farní úřad na dvanáct let Mistr Petr Mladoňovic, žák Mistra Jana Husa. Společně s Křišťanem doprovázel i Petr Mladoňovic Mistra Jana Husa až do Kostnice a po svém návratu o tom Mladoňovic vydal v Praze svědectví. K dramatické podívané došlo v kostele v raném husitském období, kdy před první velkou bitvou na obranu před Zikmundovými křižáky na Vítkově hoře v době „přípravné tísne“ vjel tábořský kněz Václav Koranda na koni pod klenbu kostela a nechal odtud odvážet kostelní lavice na zpevnění srubů proti útokům nepřátel.

• Kostel sv. Jiljí

Po deset let, počínaje rokem 1364, v kostele působil Jan Milíč z Kroměříže, který dříve kázal v kostele u sv. Havla. V husitském období navázal na Milíčovu práci významný teolog Mistr Jan z Příbramě, který byl od počátku husitského hnutí představitelem umírněné strany podobojí. V roce 1420 se Mistr Jan z Příbramě podílel společně s Mistrem Jakoubkem ze Stříbra na přípravě „Čtyř pražských artikulů“ a v roce 1436 se stal dočasným správcem Betlémské kaple po vyhnaném kazateli Václavu z Dráchova. O rok později se připojil k husitské delegaci mířící

Foto: Kostel sv. Jiljí, Wikipedie

na koncil v Basileji, kde pomáhal Mistru Janu Rokycanovi prosazovat reformační zdůvodnění laického kalicha. Za vlády Vladislava II. Jagellonského byl husitským farářem v kostele horlivý kazatel Michal Polák. Kostel sv. Jiljí byl od roku 1420 až do bitvy na Bílé hoře jedním z nejvýznamnějších opěrných bodů církve podobojí. (Dle průvodce Prahou po stopách české reformace Jiřího Ottera, knihy *Nalezení střední cesty Zdeňka V. Davida a přehledu Pražské svatyně Eduarda Škody*)

M. V. Kopecká

JAK SE POTKÁVAJÍ DVĚ 600. VÝROČÍ

Aniž bychom chtěli podat ucelené pojednání o vztahu M. J. Husa a Jakoubka ze Stříbra, propagátora kalicha, jak se mu někdy přezdívá, stojí za to si všimnout alespoň několika vybraných souvislostí, které ukazují na vztažnost obou 600. výročí – přijímání podobojí a upálení M. J. Husa.

Oba universitní mistři, kazatelé v Betlémské kapli, byť v čase za sebou, oba obhájci Viklefa s touhou po čistotě církve, oba promýšlející otázku kalicha, který se stal symbolem české reformace a současně i programem husitského hnutí (jeden ze čtyř pražských artikulů).

Nejčastěji se v otázce Husova souhlasu s podáváním z kalicha zmiňuje jeho výrok určený Jakoubkovi: „Milý Kubo, nekvap tím: Až se — dáli Bůh — vrátím, chciť věrně pomoci toho.“ Již méně často se však uvádí Husovo pojednání o přímé obhajobě přijímání z kalicha jak kněžími, tak zbožnými laiky obsažené v jeho latinském spisu *De sanguine Christi sub specie vini* (1414). Objevují se zde tři důležité věci: 1. Hus argumentuje přijímání Kristovy krve pod způsobou kalicha Písmem (Mt 26,27a 1K 11,25-26). 2. Z Písma (z následujících veršů apoštola Pavla v 1K) připojuje i podmínku přijímání: hodnost, zbožnost. 3. Poukazuje na rovnost mezi knězem a laikem ve vztahu k přijímání: „...tak jako kněz, který hodně přijímá podobojí způsobou, nepřijímá bez příčiny, tak také zbožný laik může dovoleně přijímat, ježto pro oba platí totéž zdůvodnění přijímání těla a krve.“ (cit. podle Molnár, A., *Slovem obnovená*, Kalich 1977). Výzvy k hodnosti (nejen) kněží jsou známé pak naopak více u Husa, ale i Jakoubek se ve svých kázáních staví proti tomu, aby kněží: „prodávali své modlitby, aby kupčili v duchovních věcech, aby lichvili, ani kterými věcmi světskými neřádne, ježto na ně neslušie, se obierali.“ A naopak, aby „najpílnější byli božieho zákona a někdy také tělesnýma rukama podělávali“ (po vzoru ap. Pavla), aby žili skromně, nelakomě a vystříhali se hříchu, varovali se smrtelných hříchů, pracovali pro spásu lidí a neobtěžovali je pro své lakomství žádající po nich tělesné požitky, nepletli se do světských úřadů a nedávali nikomu zlého příkladu. Pro věrné, pracovitě a o spásu usilující kněze pak Jakoubek žádá v době, kdy už kněz nemůže pracovat, pomoc v tom, co bude potřebovat od těch, s nimiž pracoval. (Jakoubek, Vikleřův Dialog mezi pravdou a lží o chudobě kněžstva, asi 1416). Jakoubek však ke zbožnému a hodnému životu vyzýval i lid při svých kázáních v Betlémské kapli: „Svlékněme toho člověka pyšného, lakotného a plného přetvářky, odvrhněme všechny rozkoše, lákadla, pijanství a opilství a všechny

světské marnosti, odložme nádherná okázalá roucha a zapřeme se opravdu uvnitř v srdci i navenek v chování a jednání jak před bohem, tak před lidmi.“ A to pro možnost věčné radosti s Kristem ve společenství vítězné církve spolu s blahoslavenými mučedníky Mistrem Janem Husem, Jeronýmem Pražským a dalšími třemi katem v Praze sřatými (v r. 1412 Martin, Stašek a Jan) a dalšími dvěma (bývalým členem university a jeho společníkem počátkem července 1415) bez

Část reliéfu V. Šáry ve Sboru Mistra Jakoubka ze Stříbra v Příbrami-Březových Horách: Prof. Kalous vysluhuje podobojí. (Druhá část zachycuje Mistra Jakoubka.)

soudu v Olomouci upálenými. Jakoubek vyzdvihuje jejich čistotu, která je vedla až k mučednické smrti a kterou nezískali jen častým přijímáním, ale tím, že k němu přistupovali „s pokorným srdcem a vroucí oddaností“, a tak přijímali „s větším užítkem“, narozdíl od mistrů a kněží „až běda pyšných, jimiž často zmítá lakota, pokrytectví a marná sláva.“ Tak tne i do vlastních řad. (cit. dle Jakoubkova Kázání na paměť nových mučedníků)

Přijímání podobojí je tedy jak v pojetí Husa, tak v pojetí Jakoubka vázáno na hodnost a zbožnost přijímajícího.

Tento důraz středověké utrakvistické církve převzala i po tři sta letech v život povoláná novodobá Církev československá, která se ve svém Provolání národu Československému (z 10. ledna 1920) přihlásila k Husovi, ale i k Cyrilovi a Metodějovi a Českým bratřím a ve svém pojmovém určení později formulovala, že „Církev československou husitskou

tvorí křesťané, kteří usilují naplnit současné snažení mravní a poznání vědecké Duchem Kristovým, jak se nám zachoval v Písmu a v podání starokřesťanském, našemu národu pak zachován jest hnutím husitským, česko-bratrským a dalším úsilím reformačním.“ Důraz na mravní obrodu národa vystihuje úsilí Československé církve mezi oběma válkami, kdy staví i mnoho svých sborů.

Většina nově postavených sborů nese jméno M. J. Husa; jeden ze sborů – velká funkcionalistická stavba postavená za 5 a půl měsíce svépomocí v r. 1936 – v Příbrami na Březových Horách nese jméno Mistra Jakoubka ze Stříbra. Jméno pro sbor jistě ne náhodně zvolil prof. Kalous, který v něm jako první duchovní působil a je i ztvárněn na dvojdielném reliéfu od sochaře Václava Šáry, znázorňující přijímání podobojí právě prvního faráře prof. Františka Kalouse a Mistra Karlovy university Jakoubka ze Stříbra.

Přijímání podobojí a kázané slovo jsou dodnes dvěma vrcholy novodobé husitské liturgie a jejich společným účelem je, „aby Slovo Boží v nich k nám přicházející vstoupilo do našich srdcí a mocí Ducha svatého probudilo, oživilo a upevnilo naši víru, dalo nám jistotu spásy a proměnilo náš život k pravé poslušnosti a lásce.“ (Základy víry) V podstatě se zde ozývá tentýž apel betlémských kazatelů M. J. Husa a Jakoubka ze Stříbra, kteří stojí i u zrodu a obhajoby přijímání podobojí. Není náhodou, že letošní 600. výročí přijímání podobojí bude zahájeno bohoslužbou v Betlémské kapli, kterou povedou pražský senior Českobratrské církve evangelické a v druhé části pražský biskup naší církve. Obě církve současně připravují k 600. výročí M. J. Husa Husovské slavnosti 2015. Nepřímou spojnicí mezi oběma výročími je i výše zmiňovaný sochař a malíř, který vytvořil reliéf přijímání podobojí, Václav Šára, neboť studoval na kamenické škole v Hořicích, kde nyní studenti již druhým rokem vytvářeli plastiky na téma „Mistr Jan Hus – cesta ke smíření“, které budou k 600. výročí M. J. Husa umístěny v Kostnici, Husinci, Praze a na dalších místech. Kéz nás obě 600. výročí vedou k reflexi své hodnosti, zbožnosti, a tak i vědomí neustálé potřeby sycení se Slovem Božím promlouvajícím k nám v Písmu, v kázáních, svátostech – přijímání podobojí, modlitbě, ve společenství i individuálně, a tak vyzbrojeni šíříme v tomto světě odkaz Kristovy lásky pro spásu svou i všech kolem nás ke slávě Boží.

Hana Tonzarová

Seminář „Bohoslužba církve v médiích a setkání autorů a čtenářů Českého zápasu“

ve dnech 31. 10. – 1. 11. 2014, v Brně na Lipové – penzion Zahrada.

Srdečně vás zveme na obě akce. Vystoupí zde řada zajímavých hostů jako br. farář Kovalčík ze Zlína, s. Petříčková, redaktorka náboženského vysílání Českého rozhlasu nebo br. Dovala, brněnský biskup. Příhlášky prosím zasílejte do 26. října 2014 e-mailem na adresu: karolina.guhl@cesh.cz; telefonicky: 220 398 113, 720 404 778 nebo osobně či poštou na Naukový odbor ÚÚR CČSH, Wuchterlova 5, 166 26 Praha 6 – Dejvice. Konferenční poplatek, splatný na místě činí 300 Kč, na jeden den 70 Kč. Seminář se koná pod záštitou br. patriarchy Tomáše Butty.

Zprávy z Roztok

V neděli 19. října v 15 h se koná v Husově sboru CČSH v Roztokách (Jeronymova 515) přednáška ThDr. Martina Chadimy „Skutečné důvody upálení Mistra Jana Husa“. V pátek 24. 10. od 15 hodin organizuje náboženská obec sbírku humanitární pomoci pro Diakonii Broumov. Prosíme, přineste věci čisté, vyprané v pytlích či krabicích. Děkujeme.

Jarmila Kučerová

Každý čtvrtek od 14-16 hodin je otevřena v Husově sboru na Husově náměstí pro všechny, kteří se cítí být sami, kteří si chtějí popovídat, dozvědět se něco nového, nejen z duchovní oblasti, Křesťanská kavárna. Přijďte posedět při kávě, čaji a něčem dobrém. První čtvrtek v měsíci je Zpívání s harmonikou. Jde vždy o setkání otevřené všem, nejen věřícím.

Tomáš Rozkydal

Pozvání do Přerova

V úterý 14. října v 16 h vás zveme do sboru Jana Blahoslava v Přerově na projekci dokumentu režisérky Dagmar Smržové „Zachraňte Edvardse“ a na besedu s rodiči dítěte s Edwardsovým syndromem, manžely Sladkowskými.

Alena Milová a RS

Koncerty u sv. Mikuláše

• 13. 10. - 20 hodin

Bach, Händel, Vivaldi, Mozart
Camerata Pragensis Orchestra

• 14. 10. - 17 hodin

Bach, Händel, Dvořák,
Mendelssohn-Bartholdy
J. Kalfus - varhany,
Y. Škvárová - mezzosoprán

• 15. 10. - 17 hodin

Telemann, Bach, Marais, Händel
J. Popelka - varhany,
M. Lopuchovský - flétna

• 16. 10. - 17 hodin

Mozart, Beethoven,
Mendelssohn-Bartholdy, Vivaldi
Prague Mozart Trio

• 17. 10. - 17 hodin

Bach, Telemann, Händel, Franck
M. Šestáková - varhany, V. Kozderka - trubka

• 17. 10. - 20 hodin

Vivaldi, Mozart
Vivaldi Orchestra Praga

• 18. 10. - 17 hodin

Caccini, Bach, Vivaldi, Mozart
Z. Němečková - varhany,
V. Likérová - soprán

• 18. 10. - 20 hodin

Vivaldi, Mozart
Vivaldi Orchestra Praga

• 19. 10. - 17 hodin

Bach, Mozart, Franck, Caccini
Canto Corno e Organo

• 19. 10. - 20 hodin

Vivaldi, Schubert, Dvořák, Gershwin
Consortium Pragense Orchestra

Pec jako oltář

O Svatodušních svátcích jsme byli, moje manželka a já, zase jednou v Anglii. Kromě lidí, zelených krajin, spousty malých zahrad a parků nás okouzly nespočetné krásné staré kostely a úchvatné katedrály. Při jedné z našich toulek jsme objevili ve starém elegantním lázeňském městě Cheltenham v hrabství Gloucestershire kostel, na který nás neupozornil ani plán města, ani cestovní průvodce. Podle budov kolem a nedalekého parku se zdálo, že kostel pochází z počátku 19. století. Zvědavě jsme jej obcházel a hledali hlavní vchod s informacemi o konfesi, dobách bohoslužeb a duchovním, který zde slouží, jak je to v Anglii obvyklé. Místo toho jsme našli velkou vývěsní tabuli, na níž Zizi Ristorante nabízel svůj bohatý jídelní lístek. Církevní budovy, pro které už neexistuje žádné společenství nebo pro které už tato společenství nemají žádné využití, mění majitele a jsou přestavo-

vány, to jsme věděli. Avšak starý kostel jako italská restaurace, to nám bylo nové. Protože už byl beztak čas pro přesnídávku, nevstoupili jsme do historické budovy, jak přiznávám, z čistého zájmu o umění – jídelní lístek zapůsobil vysloveně tak, že v nás probudil chuť. Ve velké trojpodlažní hale s emporami po obou stranách ustoupil však hlad nejprve úžasu nad podivuhodným širokým prostorem s krásným dřevěným stropem. Místo kostelních lavic jsou nyní v chrámové lodi a na emporách postaveny řady stolů, v levé boční lodi je instalován pult. Skrze obrovská okna, vyzdobená malbami, dopadá sem jasné světlo. Mnohé stoly byly obsazeny. U jednoho kulatého stolu se posadila velká rodinná skupina. Mladá číšnice nás přátelsky zvala, abychom se posadili. My jsme však raději chtěli, aby na nás ještě působil ten úžasný prostor a jeho atmosféra. Tu byl můj pohled přilákan teplým zářícím světlem z bývalého oltářního prostoru. Za nějakým pultem – člověk by

mohl pomyslet také na nějakou dřevěnou kazatelnu – se tyčil rudý kupolovitý výtvor, z jehož středu vycházela záře. Při bližším pohledu jsem poznal, že jde o obrovskou pec na pizzu, v níž plápolal velký oheň. Před tím stál pekař pizzy v bílém oblečení a s černou zástěrou.

Mě náhle pojal nepopsatelný pocit, že nejsme v kostele nebo v restauraci – že to tady je „jako v nebi“. Před našimi očima se ukázal pozemský obraz nebeské hostiny, Ježíšem často slavený a uváděný jako pravzor pozemského obrazu spolubytí Boha a člověka (Lukášovo ev. 14,7-24). A v písni „Přijď, dešti nebeský“ stojí: „Přijď, plameni lásky, rozněť mě, má sílo, nebeským ohněm!“

Nezůstali jsme tehdy ve Svatém Jakubovi, abychom tam pojedli. Ale kdykoliv se od té doby zúčastním slavnosti eucharistie, žhnoucí pec zatlačí před mým vnitřním zrakem oltář.

Veit Schäfer

*z časopisu Christ in der Gegenwart
přeložil Z. Svoboda*

Vršovické divadlo MANA uvádí komponovaný večer

2x ZACHRÁNĚNÝ

Tomáš Graumann

- dítě z posledního transportu

Nicolase Wintona

z Prahy v srpna 1939

vypráví svůj příběh

pátek 17. 10. v 19.00
Vršovické divadlo MANA
Moskevská 34/967

... is issued with the approval of His Majesty's Government to be admitted to the United Kingdom for educational purposes under the care of the Inter-Aid Committee for children.

THIS DOCUMENT REQUIRES NO VISA.

PERSONAL PARTICULARS

NAME: GRAUMANN MILANA
Date of Birth: 12. 11. 39.

Name and Address of Person: Zuzana a Simek
u. Slavenska
PRAG

BRITISH COMMITTEE FOR CHILDREN
IN PRAGUE

... is issued with the approval of His Majesty's Government to be admitted to the United Kingdom for educational purposes under the care of the Inter-Aid Committee for children.

THIS DOCUMENT REQUIRES NO VISA.

PERSONAL PARTICULARS

Name: GRAUMANN Thomas Herman
HOCHBERG
Sex: MALE
Date of Birth: 25/1/1951

Place: JESANY, MORAVIA

Full Names and Address of Parents: Julius & Fanniela
HOCHBERG
Jesany near Brno

BRITISH COMMITTEE FOR CHILDREN
IN PRAGUE

